

Handlingsplan för Katedralskolans bibliotek 2021-2022

Presentation av Katedralskolan och skolbiblioteket

På Katedralskolan går ca 1 400 elever fördelade på fem nationella program med olika inriktningar, International Baccalaureate Diploma Programme (IB) samt Språkintröduktion (IM). Personalen består av ca 150 anställda. Skolbiblioteket, som har öppet under hela skoldagen, bemannas av en skolbibliotekarie som jobbar heltid och en biblioteksassistent som jobbar halvtid.

Skolbibliotekets uppdrag och mål

1. Biblioteket ska vara en pedagogisk resurs som är väl integrerad i skolans verksamhet.
2. Biblioteket ska verka för att stärka elevernas informationskompetens.
3. Biblioteket ska bidra till elevernas läslust, läsförståelse och språkutveckling.

I arbetsplanen beskrivs undervisning och åtgärder som planeras att genomföras under läsåret 2021/2022 i syfte att nå skolbibliotekets uppsatta mål. (se Bilaga 1)

I undervisningsplanen (se bilaga 2) presenteras närmare de moment som ingår i undervisningen i informationssökning och källkritik samt målen med undervisningen.

Dessutom presenteras de läsfrämjande aktiviteter som skolbiblioteket planerar att genomföra under läsåret. Biblioteket ska efter varje läsår följa upp och utvärdera målen i en verksamhetsberättelse som presenteras för skolledningen. Övergripande måldokument för skolbibliotekets uppdrag är GY11, bibliotekslagen och skollagen med flera. (se Bilaga 3)

1. Biblioteket ska vara en pedagogisk resurs som är väl integrerad i skolans verksamhet.

Så här når vi målet:

- Biblioteket är öppet under hela skoldagen.
- På skolbiblioteket finns utbildad personal under hela skoldagen.
- Både lärare och elever har möjlighet att påverka inköp av medier.
- Bibliotekariens pedagogiska uppdrag bygger på ett aktivt samarbete med pedagoger och skolledning. Därför deltar bibliotekarien i ämnessamråd samt andra relevanta möten och konferenser vid skolan.
- Skolbibliotekarien ska samarbeta med och föra en kontinuerlig dialog med skolledningen.
- Skolbibliotekarien ges möjlighet att delta i olika nätverk. Detta för att både inspireras och kompetensutvecklas.
- Skolbibliotekarien ges möjlighet att delta i kompetensutveckling inom litteratur, digitala verktyg, pedagogiska metoder och liknande områden

- Nyanställd pedagogisk personal erbjuds en biblioteksintroduktion.
- Pedagogisk personal erbjuds en genomgång i informationssökning under uppstartsdagarna på höstterminen.
- Biblioteksrådet under ledning av intraprenadchefen träffas minst två gånger per läsår för att diskutera biblioteksfrågor. I biblioteksrådet ingår skolbibliotekarien samt representanter från skolans alla program.
- Skolbibliotekarien ges tid att läsa och läsa om böcker i syfte att kunna presentera och marknadsföra dessa för elever och personal.

2. Biblioteket ska utveckla elevernas informationskompetens.

Så här når vi målet:

- Undervisning i informationskompetens ska ske genom biblioteksintroduktion och två informationssökningslektioner i samtliga klasser under elevernas tre år på skolan (se Bilaga 2 Undervisningsplan).
- Undervisningen i informationssökning ska ske i samband med en studieuppgift för att ge ett så bra resultat som möjligt. Dessutom ska undervisande lärare närvara.
- I samband med Gymnasiearbetet som genomförs i årskurs 3 ska skolbibliotekarien erbjuda sökhjälp till enskilda elever.
- Litteratur, digitala verktyg och pedagogiska metoder ska omvärldsbevakas av skolbibliotekarien
- Bibliotekets webbplats ska uppdateras kontinuerligt med relevanta länkar.

3. Biblioteket ska bidra till att öka elevernas läslust, läsförståelse och språkutveckling.

Så här når vi målet:

- Biblioteket ska samarbeta med specialpedagogerna i syfte att stödja elever med läs- och skrivsvårigheter, främst genom registrering för egen nedladdning av talböcker via Legimus (MTM).
- Inköp och gallring ska ske kontinuerligt i samråd med ämnesrepresentanter för att säkerställa att biblioteket erbjuder ett aktuellt och relevant utbud av både fack- och skönlitteratur.
- Skolbibliotekarien ska erbjuda bokprat och presentationer av böcker.
- Skolövergripande läsfrämjande aktiviteter som t ex författarbesök eller Läsveckan ska arrangeras.
- Alla elever ska inbjudas att delta i en bokcirkel som träffas efter skoltid ungefär en gång i månaden.
- Varje sommar ska eleverna få möjlighet att delta i UNGsommARBOKEN där deltagarna blir inbjudna till bokfika och får varsin bok efter läsning av tre valfria böcker under sommaren.
- Inspirerande skyltningar i biblioteket och tävlingar ska öka elevernas läslust och läsglädje.

Katedralskolan
vägen till drömjobbet börjar här

Växjö
kommun
Europas grönaste stad

- Bibliotekets Facebook-sida, Instagram-konto och boktipsblogg ska uppdateras kontinuerligt.
- Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt elever med annat modersmål än svenska.
- Skolbibliotekarien ska i nätverksgruppen Litteraturinteraktion utarbeta läsfrämjande projekt för elever på skolan samt övriga barn och ungdomar i kommunen

Bilaga 1 Arbetsplan för läsåret 2021/2022

Mål	Delmål	Ansvarig	Uppnått och utvärderat
Biblioteket ska utveckla elevernas informationskompetens	Biblioteksintroduktion i samtliga ettor	Skolbibliotekarie och svensklärare	
	Undervisning i informationssökning och källkritik enligt skolbibliotekets undervisningsplan (se Bilaga 2) i samtliga klasser.	Skolbibliotekarie och lärare i främst samhällskunskap och historia	
Biblioteket ska bidra till att öka elevernas läslust, läsförståelse och språkutveckling.	Registrera elever med särskilda behov för personlig nedladdning av talböcker hos MTM.	Skolbibliotekarie och speciallärare.	
	Arrangera en bokcirkel för intresserade elever.	Skolbibliotekarie	
	Vara delaktig i författarbesök och aktiviteter kring detta.	Skolbibliotekarie och huvudlärare i svenska.	
	Arbeta med UNGsommarboken	Skolbibliotekarie (och övriga gymnasiebibliotekarier)	
	Anordna läsprojekt vid behov	Skolbibliotekarie och ämneslärare	
	Hålla bokprat enligt skolbibliotekets undervisningsplan (Se bilaga 2)	Skolbibliotekarie, mentorer och språklärare	
	Skylta med nya böcker/olika teman i biblioteket	Skolbibliotekarie	
	Uppdatera sociala medier	Skolbibliotekarie	

Bilaga 2 Undervisningsplan

Informationskompetens

Informationskompetens innefattar informationssökning, källkritik och förmågan att hantera relevanta källor vilket läggs stor tonvikt på i nuvarande läroplan (GY11). I varje årskurs genomförs ett av skolbibliotekarien lett lektionspass kopplat till informationssökning och källkritik vilket innebär att eleverna möter skolbibliotekarien minst tre gånger under sin gymnasietid för att öka sin kunskap kring dessa frågor i stegrande skala. En viktig förutsättning är även att pedagogerna finns närvarande under dessa lektionstillfällen för att sedan kunna arbeta vidare med samma tankar i syfte att sträva efter en helhet för eleverna.

Årskurs 1

Under höstterminen i årskurs 1 hålls en biblioteksintroduktion i alla klasser vilken sker på en lämplig svensklektion i samråd med undervisande lärare.

Denna lektion tar upp:

- Information om bibliotekets personal, öppettider och utbud.
- Hur utlåning går till och vilka regler som gäller.
- Introduktion till bibliotekets fysiska och digitala resurser
- Bibliotekets sociala medier.

Efter en halvtimmes genomgång i klassrummet får eleverna en rundvandring i biblioteket i halvklass.

Mål varje elev ska ha uppnått:

- Ha kännedom om vad biblioteket erbjuder i form av fysiska och digitala resurser
- Kunskap om hur man söker fram en bok via bibliotekskatalogen och lånar den.
- Ha kännedom om låneregler
- Känna till bibliotekets webbsida och kunna navigera på denna.

Tidsåtgång: 1 timme per klass

Årskurs 1 eller 2

Under vårterminen i årskurs 1 alternativt höstterminen i årskurs 2 hålls en lektion i informationssökning och källkritik i samtliga klasser på en historia- eller samhällskunskapslektion. Lektionen kopplas till en uppgift där eleverna behöver söka information i syfte att få dem att se den omedelbara nyttan av lektionens innehåll.

När det gäller eleverna på IB-programmet ges en lektion under årskurs 2 inför deras arbete med Extended essay med liknande innehåll.

Denna lektion tar upp:

- Informationsökningsprocessen.
- Att välja ämne och hitta sökord.
- Att välja relevanta källor och göra effektiva sökningar.
- Hur man hittar resurser i biblioteket, i databaser och på internet.
- Att läsa och värdera den information som sökts fram samt vilka faktorer som påverkar dess trovärdighet.
- Upphovsrätten samt var man kan hitta bilder som är tillåtna att användas.
- Källförteckning.

Mål varje elev ska ha uppnått:

- Ha kännedom om informationsökningsprocessen.
- Ha kunskap om hur man hittar relevanta sökord.
- Ha förståelse för olika källors karaktär och veta hur och när de ska användas.
- Kunna värdera källors trovärdighet och tänka källkritiskt.
- Veta hur man söker i bibliotekskatalogen, i databaser och på internet.
- Känna till upphovsrättslagen och var man kan hitta bilder som är tillåtna att användas.
- Veta vad en källförteckning är samt varför man ska skriva en sådan och hur.

Tidsåtgång: 1 timme per klass

Årskurs 2 eller årskurs 3

Under slutet av vårterminen i årskurs 2 alternativt under höstterminen i årskurs 3 beroende på program hålls en lektion informationssökning och källkritik kopplad till det Gymnasiearbete eleverna gör i årskurs 3. Skolbibliotekarien informerar handledarna om detta under vårterminen. Handledarna ansvarar sedan för att boka in en visning med skolbibliotekarien vid en lämplig tidpunkt.

Denna lektion tar upp:

- Bedömning av informationskompetensrelaterade färdigheter i Gymnasiearbetet.
- Informationsökningsprocessen.
- Att välja ämne och hitta sökord.
- Att välja relevanta källor anpassade efter ämne.
- Att söka smart med olika söktekniker.
- Hur man hittar i det fysiska biblioteket och på bibliotekets hemsida.

- Hur man hittar information på internet och tips på användbara länkar vid arbetet med Gymnasiearbetet.
- Att värdera den information som sökts fram och bedöma dess användbarhet och trovärdighet.
- Upphovsrätten och dess påverkan på användandet av bilder från internet samt var fria bilder kan hittas.
- Källförteckning.
- Möjlighet till sökhjälp hos skolbibliotekarien.

Mål varje elev ska ha uppnått:

- Ha förståelse för att tid måste investeras för att hitta den mest relevanta informationen.
- Ha kunskap om hur man hittar relevanta sökord.
- Kunna välja relevanta källor utifrån valt ämne, såväl analoga som digitala.
- Veta hur man söker i bibliotekskatalogen och hur man hittar information på biblioteket.
- Kunna navigera på bibliotekets hemsida och använda sig av lämpliga länkar och databaser.
- Känna till olika sätt att använda söktekniker för att förbättra sina sökningar.
- Kunna värdera och tänka källkritiskt kring funnen information och vara medveten om vad som påverkar informationens trovärdighet.
- Känna till upphovsrättslagen och var man kan hitta fria bilder.
- Veta hur och varför man ska skriva en källförteckning.

Tidsåtgång: 1 timme per klass plus eventuell tid för individuell sökhjälp.

Läsfrämjande

Det läsfrämjande arbetet som skolbiblioteket utför syftar dels till en ökad läsförståelse och språkutveckling, dels till att väcka läslust och läsglädje.

Årskurs 1, 2 och 3

Varje klass ska få ta del av ett bokprat minst en gång per årskurs vilket företrädesvis ska ske på mentorstid efter överenskommelse med respektive mentor. Bokprat och andra läsfrämjande aktiviteter erbjuds även kopplat till specifika ämnen och arbetsområden vid behov. Det kan då handla om ett kortare bokprat i syfte att väcka läslust eller en introduktion till ett tema, som exempelvis Nobelpristagare eller Medeltiden.

Mål varje elev ska ha uppnått:

De mål varje elev ska uppnå efter genomförd lektion varierar beroende på lektionens karaktär. Ett bokprat kan ha som mål att enbart väcka läsglädje eller vara en ingång till ett

Katedralskolan
vägen till drömjobbet börjar här

Växjö
kommun
Europas grönaste stad

tema som eleven ska få förståelse om. Inom andra projekt kan istället språkutveckling vara det främsta målet.

Tidsåtgång: Mellan 10-40 minuter per klass för ett bokprat. Tidsåtgång för eventuella övriga läsfrämjande projekt kan variera.

Bilaga 3 Styrdokumentet och skolbiblioteket

IFLA och Unesco

Unesco har i samarbete med IFLA (1999/2006) gett ut ett skolbiblioteksmanifest som syftar till att markera bibliotekens roll och betydelse. Här konstateras att skolbiblioteken är en del av utbildningsväsendet och spelar en viktig roll för utbildning och kultur samt för att främja läs och skrivkunnigheten och förmågan att söka information.

Skolbibliotekets grundläggande uppgifter omfattar enligt manifestet bland annat att stödja och främja de mål som anges i skolans målsättning och läroplaner, främja elevernas läslust och lust att lära, erbjuda möjligheter att skapa och använda information, att ge eleverna träning att använda och värdera information samt att ge tillgång till såväl lokala och nationella som globala resurser. IFLA och Unesco har även givit ut riktlinjer (2015) för hur ett skolbibliotek ska fungera och vilka förutsättningar som krävs. Dessa är tänkta att vara vägledande världen över och här konstateras bland annat att skolbibliotekets mål är "att bidra till utvecklingen av informationskompetenta elever som är ansvarsfulla och etiska samhällsmedborgare" och att skolbiblioteket ska förmedla både kunskap och tankar som är grundläggande i det informations- och kunskapsamhälle vi lever i idag, och även ge eleverna kunskap som behövs i deras livslånga lärande. Vidare sägs även att skolläring, pedagoger och bibliotekarie tillsammans ska planera skolans pedagogiska arbete vilket ger skolbiblioteket och skolbibliotekarien en betydelsefull roll för uppfyllelsen av målen i skolans kurs- och läroplaner.

IFLA:s riktlinjer för skolbibliotek finns tillgänglig på
<https://www.biblioteksfor.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2017/01/iflas-riktlinjer-for-skolbibliotek2.pdf> (2021-06-21)

Unescos folkbiblioteks- och skolbiblioteksmanifest finns tillgänglig på:
<https://unesco.se/?infomat=unescos-folkbiblioteks-och-skolbiblioteksmanifest> [2021-06-21]

Skollagen och bibliotekslagen

I skollagen (kapitel 2, § 36) står det att "eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek" (Skollag, 2010:800). Denna mening tas även upp i bibliotekslagens (2013:801) § 10.

Bibliotekslag: SFS 2013:801 finns tillgänglig på:
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/bibliotekslag-2013801_sfs-2013-801 (2021-06-21)

Skollag SFS 2010:800 finns tillgänglig på:

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800 (2021-06-21)

Läroplan för gymnasieskolan

I läroplanen för gymnasieskolan står skrivet att "Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att utbildningen utformas så att eleverna, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, får tillgång till handledning och läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bl.a. bibliotek, datorer och andra tekniska hjälpmedel" (GY11, s. 15).

I läroplanen betonas även att skolan ska bidra till att eleverna ges verktyg för att kunna orientera sig i en värld med ett stort informationsflöde och kunna granska denna information kritiskt. Inom flertalet ämnen anges även att eleven ska ha förmåga att söka fram, analysera och kritiskt granska olika typer av texter. Det är skolans ansvar att varje elev:

- kan använda sina kunskaper som redskap för att kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden.
  - kan söka sig till saklitteratur, skönlitteratur och övrigt kulturutbud som en källa till kunskap, självinsikt och glädje.
  - har förmåga att kritiskt granska och bedöma det han eller hon ser, hör och läser för att kunna diskutera och ta ställning i olika livsfrågor och värderingsfrågor.
  - kan använda bok- och bibliotekskunskap och modern teknik som ett verktyg för kunskapsökande, kommunikation, skapande och lärande.
- (GY11, s. 9)

Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola finns tillgänglig på: <https://www.skolverket.se/undervisning/gymnasieskolan/laroplan-program-och-amnen-i-gymnasieskolan/laroplan-gy11-for-gymnasieskolan> (2021-06-21)

Styrdokument för IB (se bilaga 4 IBDP Programme standards and practices)

Enligt the International Baccalaureate Organization (2020) spelar biblioteket en central roll och man menar att det är viktigt att biblioteket eller mediecentret har tillräckligt med material som kan stödja eleverna och undervisningen (s. 8).

Växjö kommuns biblioteksplan

Den övergripande visionen för Växjö kommun är att erbjuda tillgängliga, inbjudande och inspirerande bibliotek där alla kan mötas på lika villkor. Litteraturen ska vara varierande och utmanande samt stimulera till läslust, kunskapsinhämtning och bildning. Enligt biblioteksplanen ska eleverna få möjlighet att påverka sitt skolbibliotek genom att delta i biblioteksråd eller liknande.

Enligt biblioteksplanen ska särskild uppmärksamhet ägnas åt elever med annat modersmål än svenska. Med anledning av att Språkintröduktion är ett nytt program på Katedralskolan blir detta ett viktigt utvecklingsområde de kommande åren.

Ett utvecklingsområde som biblioteksplanen lyfter är Medie- och informationskunnighet (MIK). Det innefattar förmågan att söka, sovra, kritiskt granska och använda information. Det förutsätter att biblioteken tillhandahåller en god tillgång på varierade källor samt att biblioteken håller sig väl uppdaterade inom området.

Biblioteksplan för Växjö kommun 2021-2024 finns tillgänglig på:

<https://vaxjo.se/download/18.a7abd1017802c570c448699/1615791448223/Biblioteksplan%20f%C3%B6r%20V%C3%A4xj%C3%B6%20kommun%202021-2024.pdf> (2021-06-21)